

Individualizacija pristupa djeci s razvojnim odstupanjima

DV "Kockica" Lipik
15.travnja 2026.

pripremila: Mateja Visković, mag.logoped.

Razvojna odstupanja

- kašnjenje u govoru, jeziku, motorici i/ili socio-emocionalnom razvoju

× razvojno odstupanje nije isto što i dijagnoza!

ZAKONSKI I PEDAGOŠKI OKVIR

- inkluzivni odgoj i obrazovanje
- pravo djeteta na podršku
- uloga odgojitelja, stručnih suradnika i roditelja
- Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj naglašava fleksibilnost procesa kako bi se poštovala prava djece na zadovoljenje specifičnih potreba

Individualizacija?

podrazumijeva prilagodbu

AKTIVNOSTI

**NAČINA
KOMUNIKACIJE**

**svako dijete ima svoj
razvojni profil**

**- NE PRILAGOĐAVAMO
DIJETE SUSTAVU - NEGO
SUSTAV DJETETU**

OKOLINE

OČEKIVANJA

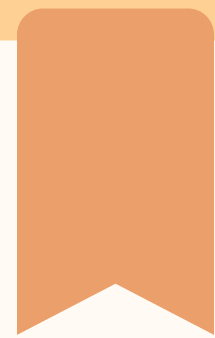

PREPOZNAVANJE POTREBA

- promatranje (opažanje djeteta u svakodnevnim situacijama)
- razvojni pokazatelji
- suradnja sa stručnjacima (logoped, psiholog, pedagog, edukacijski rehabilitator)

npr. dijete ne prati skupinu, izbjegava aktivnosti, ima jake emocionalne reakcije

Područja ✨ individualizacije: Kognitivni razvoj

- pojednostavljivanje zadataka
- kratke, jednostavne upute

Područja ✨ individualizacije: jezik i govor

- kratke i jasne upute
- vizualna podrška

× razvojni jezični poremećaj je 3x češći
od autizma!

Područja individualizacije: socio- emocionalni razvoj

jasne granice, podrška u
regulaciji emocija, modeliranje
ponašanja

Područja ✨ individualizacije: motorika

- prilagodba materijala
- aktivnosti
- pristupačnost

Konkretne strategije u vrtiću

- strukturiranje dana - vizualni raspored, jasna rutina
- prilagodba aktivnosti - manje zahtjevne verzije zadatka, alternativni načini sudjelovanja
- diferencirane upute - jedna po jedna, uz demonstraciju
- vrijeme čekanja - nakon dane upute ili pitanja brojite u sebi do 5
- okolina - smanjenje distrakcije, “mirni kutak”
- vršnjačka podrška - aktivno poticanje interakcije s vršnjacima koji se tipično razvijaju omogućuje djeci s teškoćama da uče nova socijalna ponašanja imitacijom

Konkretne strategije u vrtiću

- **kartice prvo, ...zatim:** za kraće vremenske periode ili konkretne zadatke, koristite kartice koje djetetu jasno daju do znanja koji zadatak mora obaviti prije nego što prijeđe na željenu aktivnost
 - **provjera razumijevanja:** zamolite dijete da ponovi uputu ili da vam na neki način pokaže da je shvatilo što treba raditi prije nego što započne
 - **smanjenje distrakcija:** tijekom komunikacije uklonite pozadinsku buku (isključite TV, zatvorite vrata) i suvišne vizualne podražaje kako bi se dijete moglo usredotočiti na vas.
 - **fizička blizina:** prilikom davanja važnih informacija budite u neposrednoj blizini djeteta; u razini djetetovih očiju
 - **kontakt očima:** djecu kojoj to nije neugodno gledajte u oči, ali nemojte forsirati kontakt ako primijetite da dijete to uznemirava; tada mu se obratite smirenim glasom dok vas gleda
-

Konkretne strategije u vrtiću - ✨ Kod djece s jezično - govornim teškoćama

- **Kombinacija riječi i slika na vizualnom rasporedu:** rasporedi moraju biti izloženi na vidljivom mjestu i sadržavati informacije i u riječi i u slici (fotografije, simboli ili crteži) kako bi bili jasni svima
 - **simbolički prikaz dijelova dana:** koristite slikovne simbole za prikazivanje glavnih dnevnih rutina (npr. dolazak, doručak, centri aktivnosti, grupni rad). To djetetu služi kao svojevrsni "kalendar" koji smanjuje stres i anksioznost
 - **svakodnevno pregledavanje:** pregledavanje rasporeda treba postati dio stalne rutine, npr. tijekom jutarnjeg kruga. Odgojitelj može s djetetom proći kroz raspored i tražiti da ono ponovi dijelove kako bi vježbalo sekvencijalno pamćenje i komunikacijske vještine
-

Morning Routine

Done ✓

Done ✓

Wash Hair

Get Dressed

Have Breakfast

Put on

Konkretne strategije u vrtiću - ✨ Kod djece s jezično - govornim teškoćama

- **vizualni tajmeri:** uz raspored koristite pješčane ili digitalne satove koji vizualno prikazuju trajanje aktivnosti; to pomaže djetetu da lakše prihvati završetak jedne i prijelaz na drugu aktivnost
- **najava promjena:** djeca s jezičnim teškoćama često burno reaguju na promjene u rutini. Svaka izmjena u planu (npr. dolazak gosta ili odlazak u dvoranu umjesto u park) mora biti vizualno istaknuta na rasporedu kako bi se dijete moglo unaprijed pripremiti.
- **rašćlanjivanje zadataka na korake:** za složenije vještine (npr. pranje ruku ili oblačenje) koristite nizove slika koji prikazuju svaki pojedinačni korak. To potiče razvoj vizualnog praćenja s lijeva na desno i simboličkog mišljenja.
- ✨ **dijete prestaje ovisiti isključivo o usmenim uputama odraslih, što jača njegovu samostalnost i kompetenciju** unutar odgojne skupine.

suradničko okruženje

- **suradničko učenje i grupiranje:** djeca različitih sposobnosti dijele materijale, zajedno planiraju i rješavaju probleme. Važno je izbjeći etiketiranje te usmjeriti one učenike koji su u nečemu uspješniji da pomažu drugima, što donosi dobrobit i onome tko pruža i onome tko prima pomoć.
- **Vršnjaci kao modeli:** djeca s teškoćama u razvoju često uče nova socijalna ponašanja i komunikacijske vještine imitirajući svoje tipične vršnjake. Odgojitelji mogu strateški odrediti raspored sjedenja, primjerice spajanjem djeteta koje je vrlo rječito s djetetom kojem je potrebna podrška u razvoju govora

suradničko okruženje

- prijatelj za pomoć: darovitu djecu se može usmjeriti na povremenu vršnjačku pomoć drugima, čime se koristi njihov potencijal za vođenje i mentorstvo
- usmjeravanje na vršnjaka
- zajedničke aktivnosti: rad u skupini potiče osjećaj pripadnosti i zadovoljstva

darovita djeca

Darovita djeca su sastavni dio inkluzije i trebaju razvojno zahtjevnije aktivnosti.

- Identifikacija: rani znakovi darovitosti uključuju brže napredovanje u razvoju i postizanje rezultata iznad prosjeka vršnjaka.
- Prilagodbe: potrebno je osigurati bogato i složeno okruženje koje potiče divergentno mišljenje (stvaranje novih ideja) i rješavanje problema. Darovitoj djeci treba omogućiti samostalne projekte i povremeno grupiranje s drugom djecom sličnih interesa

Individualizirani plan

- jasno definirani ciljevi (realni i mjerljivi) u suradnji s roditeljima
- ciljevi se temelje na jakim stranama i interesima djeteta
- male, dostižne promjene
- kontinuirano praćenje

npr. "dijete će sudjelovati u aktivnosti 5 minuta uz podršku"

izazovi: suradnja s roditeljima ✨

- redovita komunikacija, ne “na vratima” ✨
- razmjena informacija
- dosljednost između vrtića i kuće

Svakodnevnii izazovi

- nedostatak vremena
- veliki broj djece u skupinama
- potreban je timski rad
- nedostatak stručne podrške u vrtićima
- sagorijevanje na poslu

primjeri iz prakse

-
- 4 godine: kašnjenje u razvoju jezika i govora
 - teškoće u razumijevanju i proizvodnji
 - agresija
 - brzi prijelaz između jedne aktivnosti na drugu (sumnja na ADHD)
-

prilagodba može biti. vizualne kartice, kratke aktivnosti, podrška u komunikaciji, JASNE GRANICE

ZA KRAJ...

SVAKO DIJETE MOŽE NAPREDOVATI UZ
ODGOVARAJUĆU PODRŠKU

INDIVIDUALIZACIJA PRISTUPA NIJE DODATNI
POSLOJ - NEGO NAČIN RADA U DANAŠNJE
VRIJEME

MALA PRILAGODBA PONEKAD DONOSI VELIKE
PROMJENE